

Vátsjájana Mnich - Kámasútra

Komentář k ukázce 1

Několik úvodních slov věnovaných mužům o tom, jak prožít život.

Ukázka 1

Stoletý svůj věk nechť muž rozdělí tak, aby v něm souladně a nerozporně naplnil trojí smysl života. V dětství nechť jde za vzděláním. V mládí a mužnosti za rozkoší a prospěchem. V stáří za vírou a spásou. Trvání života však je nejisté, a proto nechť bere všechno, jak to přichází. Leč panictví nechť si zachová, dokud se učí vědám.

Víra znamená pro ty, již jsou odvráceni od nehmotného onoho světa, přiklonit se řádně k obětem atd., a pro ty, již jsou přikloněni k hmotnému tomuto světu, odvrátit se řádně od pojídání masa atd. O tom se lze poučit ve [Svatých písmech](#) nebo mezi znalci víry.

Prospěch znamená zisk a rozmnožení vědomostí, pozemků, zlata, dobytka, obilí, zařízení a přátel.

O tom se lze poučit z chování státních činovníků, mezi znalci zemědělství a obchodu nebo od kupců.

Rozkoš znamená přirozenou náklonnost duše k jednotlivým předmětům, jež vnikají do mysli skrze sluch, hmat, zrak, chuť a čich. Zejména pak rozkoš znamená příjemnou potěchu ze zvláštních dotyků, z polibků, objetí a milování. O tom se lze poučit v Kámasútře nebo ve společnosti frejírů.

Otázky k textu

- Čemu se mají muži věnovat v jednotlivých fázích svého života?
- Co si představuje autor pod slovem rozkoš?

Komentář k ukázce 2

Úryvek textu zachycuje rady mužům, čemu by se měli věnovat během dne. Součástí je i ukázka poetických pasáží psaných veršem.

Ukázka 2

Muž, jenž dosáhl vzdělanosti, stane se pánem domu a vede frejírský život z majetku získaného dary, bojem, obchodem nebo prací, nebo dědictvím, anebo obojím. Jeho místo je mezi smetánkou v městě sídelním, krajském, okresním nebo v městysi, anebo v cizím kraji. Tam si dá v sadě u vody vystavět dům o části vnější a vnitřní.

A ve vnější části domu je měkké lůžko s dvěma poduškami, ve středu proláklé, pokryté bělostným přehozem. A pohovka. Na čelní stěně je svazek posvátných trav a obraz božstva. Jsou tam také noční potřeby: olej, květiny, voskový kahan, voňavky, citrónová kůra a [betelové svitky](#). Na podlaze plivátko. Na sloních klech visí loutna, paleta, štětec a barvy. A několik knih a věnec ze žlutého laskavce. Nedaleko na podlaze je okrouhlé sedátko s opěradlem. A šachy a kostky. Odtud venku klece s hravým

ptactvem. A opodál místnost pro **přástvu**, dřevořezbu a jiné rozptýlení. V sadě na stinném místě je ozdobená houpačka. A květinová besídka s obětištěm.

Tolik o zařízení domu.

Když frejír ráno vstane, uleví si, vyčistí si zuby, mírně se upraví olejem a voňavkou, vezme si věnec, zkrášlí se voskem a rudou pryskyřicí, a prohlédna si tvář v zrcadle a žvýkáje betelový svitek kvůli vonému dechu, vyřizuje záležitosti.

Denně koná koupel, každý druhý den vtírání vonné masti, každý třetí drhnutí sépiovou kostí, čtvrtý úpravu vlasů, vousů a nehtů, a pátý nebo desátý ochlupení. To necht' nezanedbá. A pravidelně odstraňuje pot z podpaží.

Jí dopoledne a odpoledne. Nebo večer. Tak praví Čárájana.

Po dopoledním jídle učí papoušky a drozdy mluvit, pořádá křepelčí, kohoutí a beraní zápasy a baví se uměním a hrami. Jedná s přáteli, s **nohsledem**, **světákem** a **šantalou**. Pak si zdřímne.

Odpoledne jde upraven za zábavou do společnosti. A večer pořádá hudební dýchánek. Potom, leže na pohovce v skvělé komnatě plné jemných voní, s přáteli očekává milenky. Nebo pro ně pošle poslice, anebo jde sám. Když přijdou, věnuje jim s přáteli něžnou péči a promlouvá k nim rozmile. V ošklivý den on sám nebo přátelé převléknou milenkám šat promočený deštěm, znova je nalíčí a posluhují jim. Tak tráví den a noc.

Otázky k textu

- Pokuste se vysvětlit slovo frejír. Svůj názor ověřte ve Slovníku cizích slov a uveďte, do které vrstvy slovní zásoby se řadí.
- Jak by měl muž podle této knihy o sebe pečovat?

Ukázka 3

Muž byt' varován, když činí,

Co je ženě proti myslí,

třeba škrábe nebo kouše,

jest mu splatit dvojnásobně:

řetízek dej za perličku,

cáry mračna za řetízek

Takto s předstíraným hněvem

žena laškuje a škádlí.

Za vlasy mu zvrátí hlavu,

jeho rty pak svými saje,

objímá ho rozvášněna

kousajíc ho tu i onde.

Opírajíc se mu o hrud'

na hrdle ho kouše divě,

šňůrou korálů ho zdobí,

jak už bylo vyloženo.

Když pak za dne v společnosti

muž tou láskou chce se chlubit,

milenka se tajně směje zranění,

jež způsobila.

Našpulí se jako v hněvu

milenci to vyčítajíc;

holedbá se ukřivděna
zraněními na svém těle.
Takto vzájemně se škádlí
v milostném tom laškování;
jejich láska nevyprchá
ani za sto dlouhých roků.

Komentář k ukázce 4

Ukázka je z části Panny, v níž autor radí mužům, jakou ženu si mají vybírat.

Ukázka 4

Panny

V panně téhož stavu, k níž vstoupí v souladu s Knihami, je víra, prospěch, synové, příbuzenstvo, vzrůst rodu a přirozená láska.

Rozumný muž tedy volí pannu:

z dobré rodiny,
jež má matku i otce naživu,
věkem aspoň o tři roky mladší,
chvalného chování,
zámožnou,
z rozvětveného a slavného rodu,
působnou,
jež je nadána krásou, ctností a blahověstnými znaky,
jejíž zuby, nehty, uši, vlasy, oči a ňadra
nejsou ani malé ani velké, natož aby chyběly,
a jejíž tělo nepodléhá chorobám.

Takovou, a nikoli jinou.

A když si ji vzal a sám pochvaluje a lidé mu rovní nespílají, učinil dobře. Tak praví Ghótakamukha. Při námluvách nechť se snaží rodiče a příbuzní, a spolehliví přátelé z obou stran. Vyprávějí o zjevných i skrytých chybách jiných nápadníků. A vynášejí ctnosti milencovy, jeho urozenost, mužnost a vše, co mluví v jeho prospěch, zejména co se líbí dívčině matce, a to v přítomnu i do budoucna. A jasnovidec dokládá příští prospěch milencův a štěstí, jež ho nemine, ukazuje na věštebné ptáky, na postavení hvězd a na příznivá znamení.

Ostatní pak poblázní dívčinu matku jinak, hlavně co do výhod pro dívku samu.

Pannu nechť namlouvají a vdají na chlup přesně podle znamení a věštek. Leč nikdy svévolně a bezohledně. Tak praví Ghótakamukha. Od námluv jest upustit, spí-li, pláče-li nebo odešla-li.

K odmítnutí je:

dívka ošklivého jména,
plachá,
zaslíbená,
škaredá,
skvrnitá,
slonbidlo,
pitvorná,

nesouměrná,
olysalá,
osamělá,
nemanželská,
dospělá,
zmrhaná,
přítelkyně,
věkem rovná
a upocená.

Otázky k textu

- Jakou ženu si má muž vybrat a před kterými ženami autor naopak varuje?

Komentář k dílu

Kámasútra je bezpochyby nejznámější indickou knihou. I když dnes již málokterý čtenář zná původní texty, patří ke klenotům světové literatury nejen díky mnohým dalším zpracováním, ale především pro svůj nadčasový obsah.

Náměty na přemýšlení

- Co si představujete pod slovem krása? Čím vás dokáže zaujmout druhý člověk?
- Zamyslete se nad mírou rozumového a smyslového vnímání svého okolí.
- Co byste nedokázali druhému člověku odpustit?

Použitá literatura

- Vátsjájana Mnich: *Kámasútra aneb Poučení o rozkoši*. Praha: Státní zdravotnické nakladatelství, 1969.